

Konflikt med avtoritativno in permisivno vzgojo

Slavica Ravnik

TA, specialist psihoterapevt

Pomen vzgoje v razvoju osebnosti

- Način vzgoje neposredno vpliva na izgradnjo psihičnih struktur in na tip osebnosti pri otroku

RAZVOJNE FAZE V TA

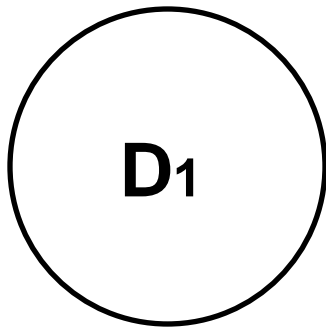
6 faz

- 0 – 6 mes
- 6 – 18 mes
- 18 mes – 3 let
- 3 – 6 let
- 6 – 12 let
- 12 – 16 let

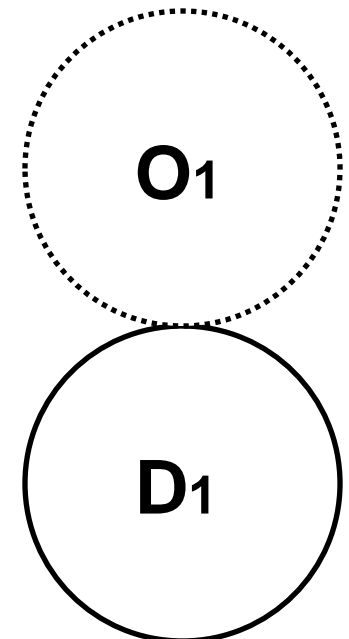
- * J. Schiff, M. Klein, P. Levin, cit K Popadić Mihailović

Prva razvojna faza (0 -6 m)

- Struktura osebnosti ob rojstvu

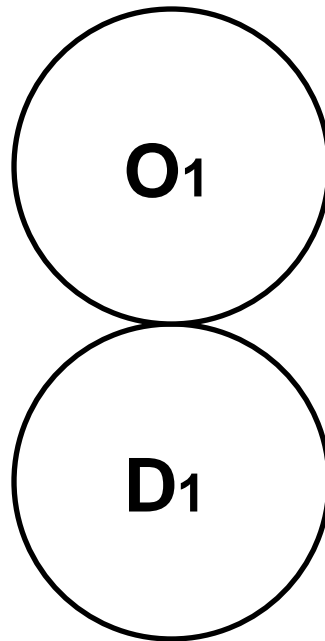

- Struktura osebnosti pri 6 mesecih

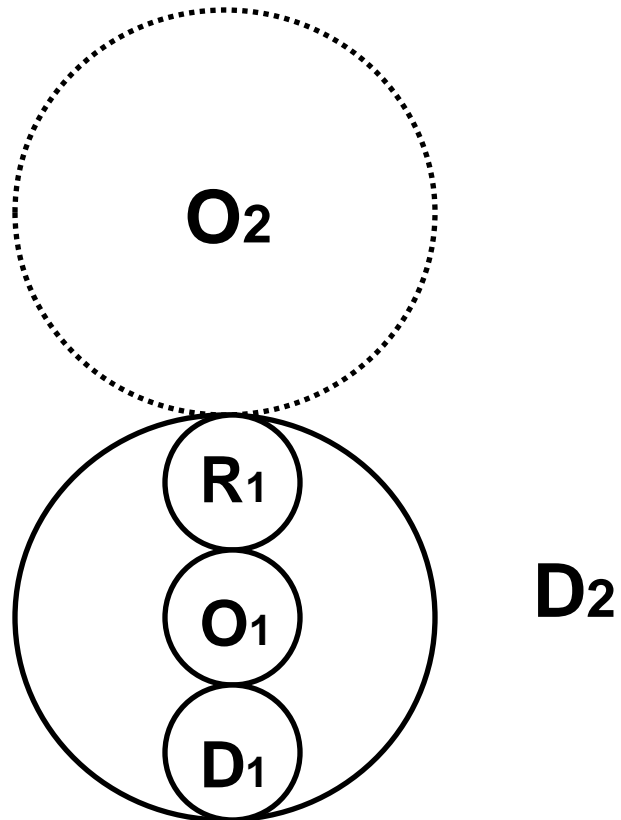
Druga razvojna faza(od6m.-18m.)

- Struktura osebnosti pri 18 mesecih

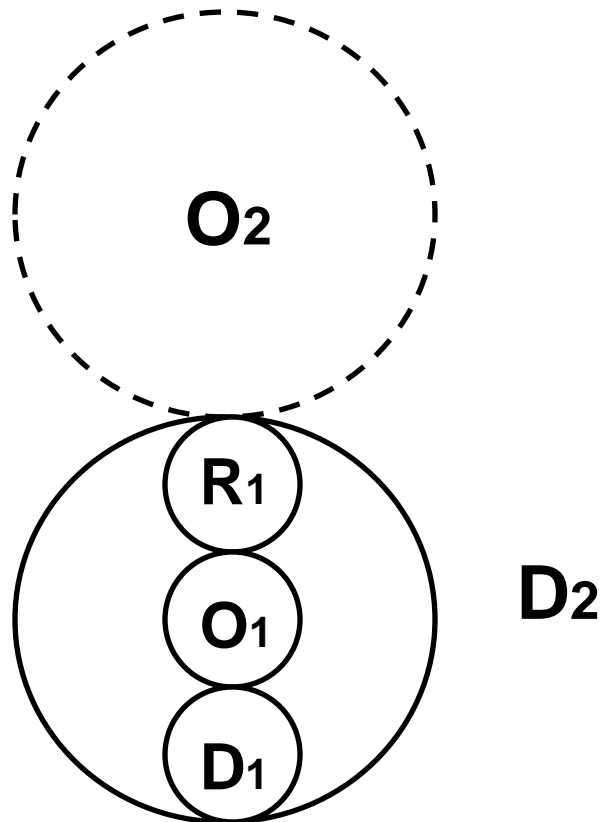
Tretja razvojna faza (od 18m.-3let)

- Struktura osebnosti pri 3letih

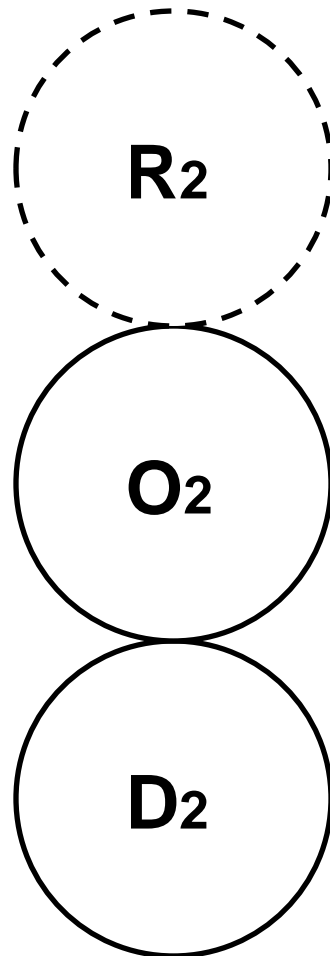
Četrta razvojna faza (od 3let-6let)

- Struktura osebnosti pri 6 letih

Peta razvojna faza (od 6let- 12let)

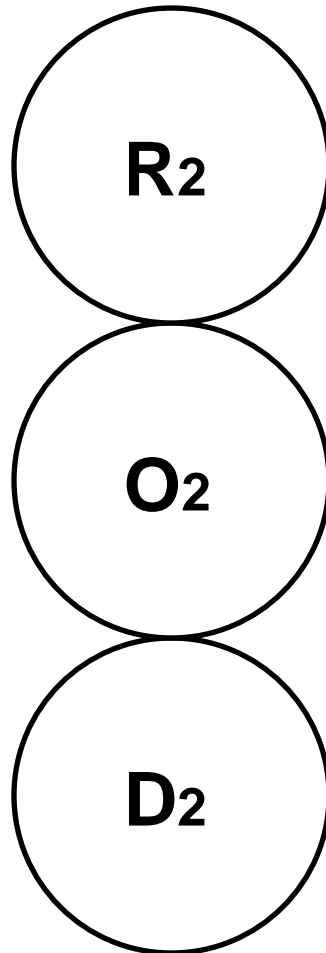
- Struktura osebnosti pri 12 letih

Šesta razvojna faza (od 13let do 16 let)

- Struktura osebnosti pri 16 letih

Starševstvo

- Naloga starša je, da otroka pripravi na samostojno življenje v odraslosti in mu pomaga razviti visoko stopnjo socialne kompetence.
- Odrasla oseba je s tem sposobna zadovoljiti svoje potrebe v strukturi D2, sposobna je uporabiti kapacitete svojega odraslega O2 za testiranje realnosti, in zmore spoštovati vrednostni sistem svoje starševske strukture v R2.

Avtoritativni pristop v vzgoji

Močan starš:

- ima resnično avtoriteto, ki pa je ne zlorablja.
- nudi otroku ljubezen in discipliniranje
- deluje v hierarhičnem odnosu do otroka, ga vodi in sprejema zanj potrebne odločitve
- omogoča da je otrok otrok, sam pa sprejema vlogo starša

Močan starš - nadaljevanje

- načrtuje proces discipliniranja in ko nekaj reče, tako tudi misli
- ima znanja in veščine za ukrepanje ob otrokovem neustreznem vedenju.
- uveljavlja jasna pravila o važnih stvareh in v važnih situacijah

močan starš - nadaljevanje

- zna pokazati ljubezen, pozornost in igrivost
- ima zdravo mero doslednosti
- zna dajati zdrav kvocient potrditev, kar pomeni tako pozitivne potrditve na osebnost, kot pozitivne in negativne potrditve na vedenje in ki ve, da otrok potrebuje presežek pozitivnih nad negativnimi potrditvami.

močan starš - nadaljevanje

- ima ničelno toleranco do nespoštljivega vedenja
- omogoči otroku razvoj socialne kompetence
- Ko otrok ponotranji takega starša bo razvil in samoljubezen in samodisciplino

Socialna kompetenca (E. Adler)

- zdrava mera občutka lastne vrednosti in samoljubezni
- razvitost empatije in občutka za drugega
- visoka stopnja frustracijske tolerance
- zmožnost tako konflikta kot kompromisa
- sposobnost analizirati vedenje drugega človeka

Socialna kompetenca - nadaljevanje

- sposobnost konstruktivne kritike
- sposobnost tolerance in spoštljivega odnosa
- sposobnost komunikacije
- razvit občutek odgovornosti in samodiscipline

VLOGA KAZNI V VZGOJI

- Discipliniranje je samo en vidik vzgoje, ki je del kompleksnejšega odnosa med staršem in otrokom
- Kaznovanje je del discipliniranja, ki je namenjeno temu, da se ojača želena sprememba vedenja.
- Cilj kaznovanja je, da otrok preneha z določenim neustreznim vedenjem in ga ne ponavlja več

Permisivni pristop v vzgoji

- Popustljivi - nemočni starš

Širši družbeni kontekst nastanka te odnosne motnje

- zametke popustljive vzgoje gre iskati v zgodnjih konceptih generacije šestdesetih in sedemdesetih let
- pojavi se močna tendenca po rušenju avtoritete

Širši družbeni kontekst- nadaljevanje

- otroka so izvzeli iz referenčnega sistema družbe in mu hoteli priznati skoraj neomejeno možnost samouresnitve
- po tem modelu naj bi se otroci kar se da svobodno razvijali in se kar najmanj pustili voditi svetu odraslih

Širši družbeni kontekst- nadaljevanje

- v istem času se začrta pot emancipaciji
- spremeni se struktura družine
- pri starših se razvija kultura
kompenzacije iz občutka krivde
- vse bolj se širi vpetost otrok v virtualni
svet (face book, splet)

Širši družbeni kontekst - nadaljevanje

- oblikovanje strukture Starša nevarno prevzemajo korporacije preko spleta face booka in televizije
- širi se virtualno prijateljstvo (kratek intenziven in nestabilen odnos), ki na virtualen način zadovoljuje potrebo po sprejetosti

Širši družbeni kontekst- nadaljevanje

- danes imajo otroci vse več virtualnih vzornikov in vse manj realnih
- socialna interakcija se nahaja v kliku z miško

Širši družbeni kontekst- nadaljevanje

- porušeno je razmerje med moškim in ženskim principom vzgoje

Mehanizmi popustljive vzgoje

- Srečujemo se z generacijami mladih, za katere lahko rečemo, da so oškodovani, ker so:
  - a) razvajeni ali
  - b) prezaščiteni

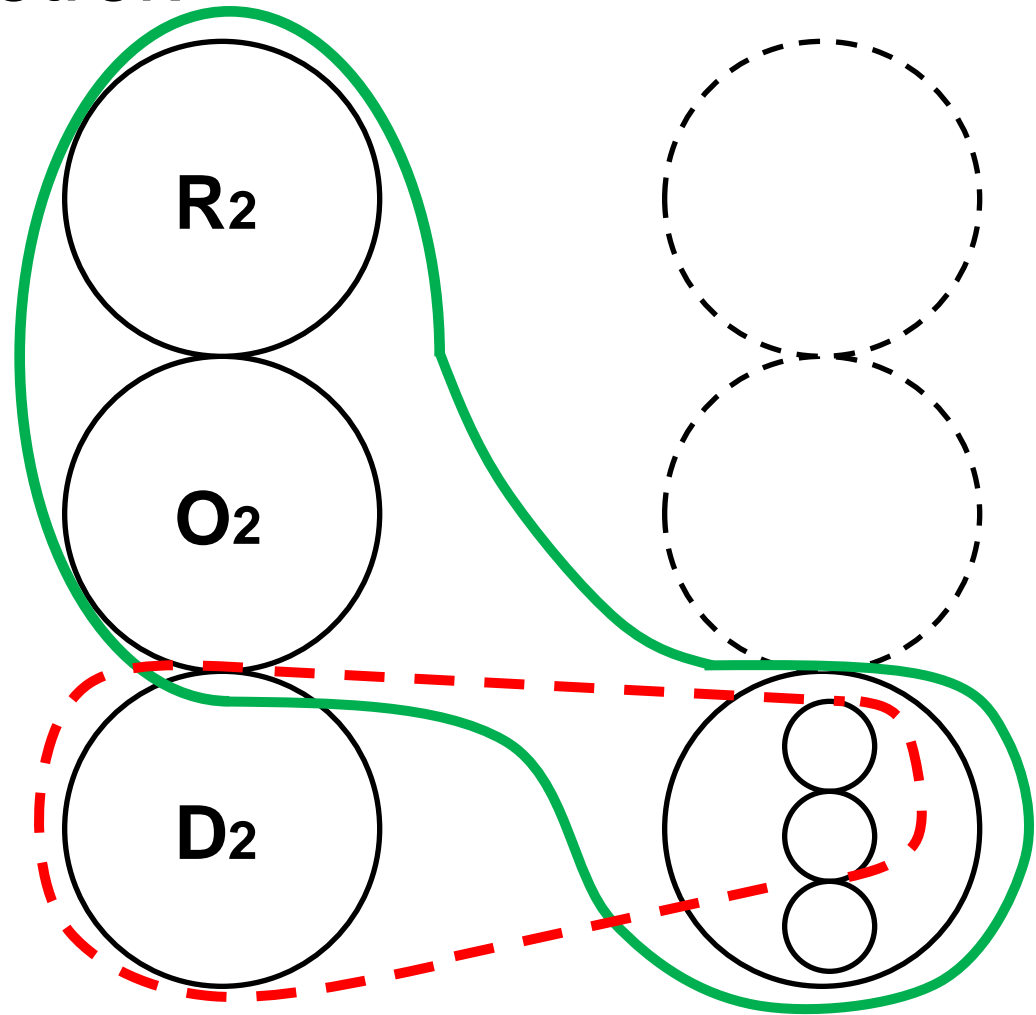
- Do te oškodovanosti je prišlo zaradi neustreznega vzgojnega pristopa staršev, znotraj neustreznega širšega družbenega konteksta

a) Razvajenost

- Pri razvajenosti imamo opraviti s staršem, ki se je odpovedal poziciji avtoritete, ki otroka vodi usmerja in ga ima rad
- Formira se “ Nemočni starš”
- Če otrok ponotranji nemočnega starša, bo ta otrok ko bo odrastel imel ljubezen do samega sebe, ne bo pa razvil samodiscipline niti socialne kompetence v odnosu do drugih

Zakaj se starši odpovedo avtoriteti?

- To storijo iz sledečih razlogov:
  - iz strahu, da bi jih otrok prenehal imeti rad (inverzna simbioza)

Zakaj se starši odpovedo avtoriteti- nadaljevanje

- iz strahu, da bi otroka travmatizirali

Ti starši menijo, da bo otrok, če bodo vztrajali v tem, da počne tudi stvari, ki so mu neprijetne (kar je bistvo vzgoje) to razumel, kot da ga nimajo radi

Zato se odpovedo discipliniranju in otroku posredujejo samo ljubezen

Zakaj se starši odpovedo avtoriteti- nadaljevanje

- v otroku vidijo partnerja
(M. Winterhoff)
(pravo malo osebnost)
in ne osebnost v razvoju kar otrok je v
resnici
- potrebujejo otroka za potrjevanje lastne
ustreznosti (M. Winterhoff)

Posledice takega odnosa: otroci...

- kljub svoji inteligenci zrastejo v slabo socializirane osebnosti
- si ne želijo odrasti
- so narcisoidni
- slabo kontrolirajo impulze
- nimajo delovnih navad

Posledice takega odnosa: otroci...

- so nagnjeni k raznim odvisnostim
- nimajo razvite empatije
- vztrajajo, da jim pripada to, kar želijo
- ob škodljivem vedenju ne kažejo zdravega občutka krivde

b) Prezaščiten otrok

- je rezultat starševskega pristopa kjer starši prekrivajo ljubezen in zaskrbljenost
- ti otroci ne dobijo dovolj vspodbude za razvoj strukture O in S
- ponavljajoča sporočila otroku so:
  - nisi sposoben
  - svet je nevarno mesto

Posledice prezaščitenosti pri otroku

- Razvije se fiksirana simbioza in otrok zraste v pasivno odvisno osebnost

Nekaj stališč zagovornikov popustljive vzgoje

- avtoritativna vzgoja omejuje avtonomno razmišljanje in čustvovanje in povzroča sovražstvo do avtoritet
- popustljivo vzgojo se zamenjuje z vzgojno zanemarjenostjo
- prepovedi in discipliniranje naj bi se uveljavljalo kot priporočilo otroku in ne kot ukaz

Nekaj stališč- nadaljevanje

- otrok doživlja vsako negativno transakcijo kot kazen
- vsaka kazen je poniževanje in sramotenje otroka, ki ima le kratkotrajni učinek in ne omogoča ponotranjanja prepovedi
- kazen je prekinitev ljubezni
- kazen prekine čustveni stik med otrokom in staršem

Literatura 1

- Po, Bronson, Ashley, Merryman (2009): New thinking about children, HachetteBook Group, New York, USA
- Winterhoff, Michael; Thielen, Isabel (2011): Otroci kot osebnosti in ne tirani, Učila International, Založba, d.o.o., Tržič
- Winterhoff, Michael (2009): Zakaj postajajo naši otroci tirani, Učila International, Založba, d.o.o., Tržič
- Sigman, Aric (2009): The spoilt generation- Why restoring authority will make our children and society happier, Piatkus, London
- Pantley, Elizabeth (1996): Kid Cooperation, New Harbinger Publications, Oakland, Ca 94609, USA
- Latta Nigel (2010): Politically Incorrect Parenting - Before your kids Drive You Crazy, Harper Collins Publishers, Auckland, New Zealand
- Adler, Eric (2012): Ključni dejavnik - Socialna kompetenca, Copyright za slovensko izdajo Psihopolis Institut, Novi Sad

Literatura 2

- Milivojević, Zoran; Bilban, Katja; Kokelj, Vida; Kramberger, Miša; Steiner, Tjaša (2004):
- Mala knjiga za velike starše, Mladinski dom Jarše, Ljubljana
- Small Gary, M.D.; Vorgan, Gigi (2008): iBRAIN – Surviving the Technological Alteration of the Modern Mind , HarperCollins Publishers, New York
- Popadić Mihailović, Ksenija (2005): Razvoj ličnosti u transakcionoj analizi, TA Centar, Novi Sad
- Zbornik (več avtorjev) (2014): Predstavitev psihoterapevtskih šol, udeleženk strokovnega srečanja : Vzgoja v očeh Psihoterapevta, Inštitut za realitetno terapijo
- Krajnc, Ana (2014): Spoznaj sebe in druge, Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje
- Milivojević, Zoran (2007): Emocije, Psihopolis Institut, Novi Sad